

PLA DE MANEIG DE LA GAVINA ROJA, *Larus audouinii* I DEL CORBMARÍ, *Phalacrocorax aristotelis* A LES ILLES BALEARS

Memòria

La Gavina Roja, *Larus audouinii*, i el Corbmarí, *Phalacrocorax aristotelis*, són aus marines amb poblacions distribuïdes per a una gran part del litoral balear, i afectades per problemes de conservació similars. Ambdues espècies estan incloses en el *Catálogo Nacional de Especies Amenazadas*, amb la categoria d'*Interès Especial*, catalogació que implica l'obligació de redactar-ne un Pla de Maneig. Està en tramitació la seva recatalogació a la categoria de "vulnerables". Figuren a l'annex 1 de la Directiva 79/409/CEE, coneguda com a Directiva Aus, la qual indica que aquestes espècies seran objecte de mesures de conservació especials en quan al seu hàbitat, per tal d'assegurar la seva supervivència i reproducció a la seva àrea de distribució.

La Gavina Roja i el Corbmarí ocupen el mateix hàbitat i estan afectades, en gran part, pels mateixos o similars factors limitants, per tant s'opta per la redacció d'un pla comú, ja que les accions que ha d'incloure coincideixen en gran part.

La Gavina Roja *Larus audouinii* és una espècie endèmica de la Mediterrània que es reproduïx a colònies denses a la vorera de la mar, principalment a petites illes i illots. La població mundial es pot avaluar en un màxim de 25.000 parelles reproductores l'any 2006, de les quals 20.700 es troben a Espanya. A les illes Balears hi criaren un màxim històric de 1956 parelles el 2001. En anys posterior la població ha anat davallant fins a només 1195 en 2004, recuperant-se en anys posteriors fins a quasi 1700 en 2006.

El Corbmarí, *Phalacrocorax aristotelis desmarestii*, és una subespècie endèmica de la Mediterrània, essent un típic reproductor colonial que ocupa penya-segats litorals i petites illes i illots. La població mundial es troba envers les 11.000 parelles reproductores. Un cens molt acurat de la població Balear fet a 2006 fixa aquesta població a 1800 parelles. La població balear d'aquesta espècie és, amb diferència, la més important de la Mediterrània espanyola (el 95%). Les dades disponibles indiquen una disminució important de la població balear.

Objectiu general del Pla

L'objectiu general del Pla és aconseguir un estat de conservació favorable de les dues espècies, amb un nivell poblacional tan elevat com ho permetin els factors limitants naturals que les afecten.

Objectius específics

Per a la Gavina Roja: aconseguir que la població es mantingui en el màxim poblacional assolit l'any 2001 (1956 parelles) i amb el mateix número de colònies (quinze).

Per al Corbmarí: Incrementar la productivitat i supervivències juvenil i adulta, de manera que s'aconsegueixi un increment de la població balear i la recolonització espontània d'antigues colònies. Es considera que la població adient estaria sobre les dues mil parelles.

Objectius parcials i accions

Per assolir aquests objectius específics, s'han identificat objectius parcials relacionats amb els factors de risc identificats que els evitin, minimitzin o compensin. Aquests objectius es presenten agrupats si afecten les dues espècies, o separats si només n'afecten una d'elles.

Hem distingit els objectius prioritaris dels secundaris, que requeririen una prèvia comprovació de la seva rellevància, i cada un d'ells inclou la numeració de les accions a desenvolupar.

Objectiu 1: Evitar l'abandonament de colònies per molèsties humanes (comú a les dues espècies).

Acció 1.1: Seguiment i vigilància de colònies de reproducció. cens anual i vigilància activa de les colònies vulnerables a molèsties humanes.

Acció 1.2: Regulació d'accés a colònies de personal científic, anelladors, fotògrafs i cineastes, així com el personal de manteniment de senyals marítimes.

Acció 1.3: Prevenció de sobrevols per aeronaus a baixa altura (per Gavina Roja). Mantenir informades permanentment les autoritats aeronàutiques civils i militars, empreses privades d'avions i d'helicòpters i clubs privats de la ubicació de colònies, els períodes crítics i les prohibicions o regulacions existents als diferents espais naturals protegits de sobrevols d'aeronaus.

Objectiu 2. Disminuir la captura accidental en arts de pesca (comú a les dues espècies).

Acció 2.1. Estudi de la incidència dels diferents arts de pesca.

Acció 2.2. Corregir la incidència de les arts de pesca sobre les espècies si es comprova incidència rellevant.

Objectiu 3. Millorar la informació biològica (comú a les dues espècies).

Acció 3.1: Fomentar i coordinar la recollida d'informació biològica. Definir els objectius prioritaris i coordinar la recollida d'informació i la investigació de manera que la informació rellevant per a la conservació sigui de disponibilitat general. Inclou el manteniment d'anellatges amb PVC amb un mínim de 100 polls de gavina/any i 30 polls de corbmarí/any, distribuïts entre les illes en funció dels seus efectius.

Acció 3.2. Creació d'una base de dades amb la informació publicada o sufragada amb fons públics, dades científiques, bibliogràfiques, altres informacions rellevants i amb avanços d'informació científica, si es pertinent per conservació, amb garantia de confidencialitat.

Objectiu 4. Assegurar la protecció de l'hàbitat de reproducció (comú a les dues espècies).

Acció 4.1: Inventariar els hàbitats de reproducció existents o possibles i promoure la seva protecció. Aquells que no estiguin emparats per un ENP o dins NATURA 2000 seran objecte d'un expedient de declaració d'Àrea Biològica Crítica.

Objectiu 5. Incrementar l'interès social per la seva conservació i la coordinació nacional i internacional (comú a les dues espècies).

Acció 5.1: Difondre el Pla i el seu desenvolupament a la pàgina web de la Conselleria de Medi Ambient i mitjans de comunicació.

Acció 5.2: Realització i difusió d'un vídeo de 20 minuts, versió catalana i castellana.

Acció 5.3: Edició de material gràfic. S'editarà un poster un full sobre aquestes i un "Codi de conducta a petites illes" per tal d'informar a potencials visitants dels valors que allotgen les petites illes, la seva fragilitat i la millor forma de comportar-s'hi.

Acció 5.4. Informació i coordinació nacional i internacional. Es promourà l'intercanvi d'informació i experiències en fòrums estatals i internacionals del Pla i dels seus resultats.

Acció 5.5. Acords de col·laboració per desenvolupar el Pla. La Conselleria de Medi Ambient podrà subscriure acords de col·laboració amb entitats públiques i privades per al desenvolupament del Pla.

Acció 5.6. Registre de col·laboradors i persones interessades. El servei de Protecció d'Espècies crearà un registre de col·laboradors, voluntaris i persones interessades, en el qual s'inscriuran tots aquells que aportin qualsevol element d'informació o contribució al desenvolupament del Pla, els quals seran informats periòdicament del seu desenvolupament, i rebran els materials divulgatius que es generin.

Objectiu 6. Prevenir la contaminació per hidrocarburs (comú a les dues espècies).

Acció 6.1: Recuperació d'exemplars petrolejats i ferits als Centres de Recuperació de Fauna de les Balears i previsió de mesures a adoptar en cas de contaminació massiva en el Pla de Contingència d'Accidents Marítims, perquè la formació del personal i les infraestructures mínimes necessàries estiguin previstes.

Objectiu 7. Reduir els efectius de Gavina Vulgar a colònies compartides (comú a les dues espècies).

Acció 7.1: A les colònies on es detecti predació per part d'aquesta espècie, es procurarà eliminar amb carrabina als exemplars que s'hagin especialitzat en aquesta pràctica, amb

caràcter complementari a altres mesures de control demogràfic sobre la gavina vulgar que siguin d'aplicació general.

Objectiu 8. Evitar la presència de rates a colònies (comú a les dues espècies).

Acció 8.1: Inventariar els illots amb rates i colònies de Gavina Roja o de Corbmarí i comparar la productivitat amb localitats lliures de rosegadors.

Acció 8.2. Desratització d'illots amb colònies d'ambdues espècies. A les illes a on la desratització total no sigui possible es procurarà reduir les poblacions de rates tot quant sigui possible. Es mantindrà un seguiment de resultats d'aquesta acció.

Objectiu 9A. Disminuir la mortalitat de polls per falta de refugis (exclusiu de Gavina Roja).

Acció 9A.1: Instal·lació de refugis a determinades colònies. L'acció consisteix en proveir de refugis artificials a les colònies amb una vegetació molt escassa abans del naixement dels polls.

Objectiu 9B. Eliminar captures intencionades (exclusiu de Corbmarí).

Acció 9B.1: Es produeixen episodis de captures intencionades, tant amb armes de foc com per part de practicants de pesca submarina. L'Acció preveu fer una divulgació específica entre aquest col·lectius per tal d'evitar aquestes captures.

Objectiu 10A. Evitar captures accidentals en control de Gavina vulgar (exclusiu de Gavina Roja).

Acció 10A.1: La Conselleria de Medi Ambient dona autoritzacions per controls selectius de Gavina Vulgar als particulars que ho demanen. L'acció preveu incrementar la informació que es doni amb l'autorització de captura de Gavina Vulgar als particulars, per tal de que coneguin ambdues espècies i evitin disparar sobre la Gavina Roja. També es mantindrà la prohibició de disparar a la Gavina vulgar a menys de 250 m de la vorera de la mar.

Objectiu 10B. Millores d'hàbitat a ports (exclusiu de Corbmarí).

Acció 10B.1: L'acció preveu fomentar la millora de la qualitat de les aigües, tractant d'evitar o de reduir al mínim els vertits d'hidrocarburs i d'olis a l'interior dels ports. El SPE elaborarà el document destinat al foment de la millora d'hàbitat als ports.

Objectiu 11. Analitzar la dependència dels rebutjos pesquers (exclusiu de Gavina Roja).

Acció 11.1: Estudiar la dependència de la Gavina Roja dels rebutjos de la flota d'arrossegament i de la d'encerclament durant tot el període reproductor

Objectiu 12. Desenvolupar mesures legals de protecció de l'habitat de reproducció (per ambdues espècies).

Es revisarà l'estatut de tots els illots i trams costers que tenen o hagin tingut colònia d'aquestes dues espècies per tal de que, aquells que estiguin fora de la Xarxa Natura 2000, puguin ser integrats en ella o en alguns dels espais naturals existents o es puguin declarar Àrea Biològica Crítica.

Vigència del Pla

El període de vigència del Pla queda establert en sis anys, del 2007 al 2013, amb una revisió intermèdia l'any 2010, de forma que, si les seves previsions no s'acompleixen, es puguin variar els objectius o les accions previstes.

Organismes i institucions implicades

La coordinació del Pla recau en el Servei de Protecció d'Espècies de la Direcció General de Caça, Protecció d'Espècies i Educació Ambiental. La Conselleria de Medi Ambient promourà la col·laboració en el Pla d'altres serveis i institucions relacionats amb les actuacions que hi ha estat enumerades.

Caràcter administratiu

El contingut del present *Pla de Maneig* passarà a ser considerat *Pla de Conservació* en cas que culmini el procés obert de recatalogació d'ambdues espècies de la categoria actual d'interès especial a la de vulnerables.

Palma, abril de 2006